

Teknolojik Haberde Mobil Teknolojisi'nin Etkinliđi

Aytaç Mestçi *

* ONNOVA Bilgi İletişim Eğitim & Reklamcılık A.Ş., Yönetim Kurulu Başkanı,
amestci@onnova.com

Anahtar Kelimeler :

Mobil Teknolojisi, Mobil teknolojileri ile İnternet Servislerinin Çalıştırılması, Teknolojik Haberleşme, Teknolojik Haber

Özet :

Bu çalışmada, Türkiye'de önemi günden güne artan mobil teknolojisinde teknolojik haber etkinliğinin yükseltilmesinin sebepleri ve gereklilikleri ortaya konulmuştur. Kullanım aralığında en fazla üniversite öğrencilerini bulandıran Mobil teknolojisinin etkinliğinin haber yapısı ile entegre hale getirilmesinin önemi ve geliştirici öneriler tartışmaya açılmıştır.

1. Giriş

Gerek ürün gerekse çözümlerde değişim hızı oldukça fazla olmasına rağmen, Türkiye'de mobil teknolojilerdeki gelişim ve bu teknolojinin günlük hayata girmesi, bir çok gelişmiş ülkeye nazaran çok daha hızlı bir şekilde olmuştur. Ayrıca birçok gelişmiş ülkeye denk bir yatırım ağı olduğu da dikkatlerden kaçmamalıdır.

Halkın bu hızlı yaşama temposuna alışması ve bu temponun içinde rahat etmesi ancak onlara sunulabilecek gelişmiş, hızlı ve çabuk anlaşılıp, kullanılabilir hizmetlerle sağlanabilir. Bilgisayarların ülkemizde kullanıldığı ilk yıllara baktığımızda emekleyen teknolojik yaşam, internet teknolojisinin ilk zamanları ile iki ileri bir geri adımlarla hareket etmeye başlamıştır. Teknolojinin biraz daha ilerlemesini takip eden hızlı teknolojik yaşam, mobil teknolojilerin sunduğu olanaklar ile koşar adıma geçmeye

başlamıştır. Standart iletişim dışında her türlü lazım olan bilgi ve belge iletişimini de sağlayan 'mobilizm' olgusuna gerekli olan yeni bir kol da teknoloji haberleri olacaktır.

Teknoloji haberleri sayesinde teknoloji hakkında aranan, ortaya çıkan tüm haberler kullanıcının cep telefonuna anında düşecektir. Her türlü donanım, yazılım, günlük teknoloji, dünyadan iletilen teknolojik haberler, web tasarım/kullanım bilgileri, yeni ve gelişmiş profesyonel ürünlerin tanıtımı, şirket haberleri vb.. haberler teknoloji haber hizmeti altında yer alacaktır.

2- Neden Teknoloji Haberi

Haber; her hangi bir bilginin toplanıp bireylere aktarılmasının temelidir aslında. Ancak teknolojik haberi normal bir haberden ayıran, kendi dalında önemli kılan sebepler söz konusudur.

Teknolojik haber, bir bireyin yaşamını ilgilendiren teknolojik gelişmelerin ve bu gelişmelere ilişkin bilgilerin duyurulması olarak düşünüldüğünde, bu haber yapısı bazı olguları da içinde barındırır. Bu olgular teknolojik haberlerin neden gerekli olduğunu da rahatlıkla ifade edebilir.

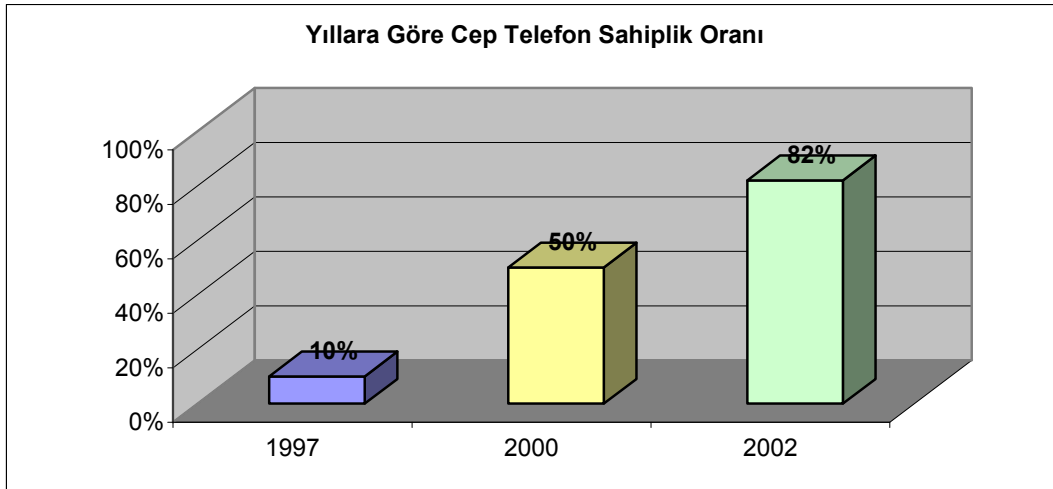
- Beklenen ve beklenmeyen teknolojik gelişmelerin duyurulması
- Belirli alanlarda teknolojik bilgilerin sunulması
- Belirli yer ve zaman içinde gerçekleşen çeşitli teknolojik olayların, ve soru işaretlerinin ortadan kaldırılması
- Yeni teknolojik durum ya da olayların gelişim ve etkilerinin yansıtılması
- Bilgi ve iletişim teknolojileri sektöründen kişiler hakkında bilgiler iletilmesi
- Teknolojik olayların, gelişmelerin tarafsız bir biçimde anlamlandırılması
- Teknolojik raporların sunulması
- Bireylere yeni teknolojik evreni, yaşamı tanıtan bir yüz sağlanması
- Teknolojilerinin anlatımıyla geleceğe ayna tutma
- Çevrenizde duyamadığımız her türlü teknolojik gelişme

- Bilgi dünyasının insanı ile haber sunan arasındaki bilgi köprüsü
- Henüz bulunmuş, ya da önceden bulunsa bile yeni ortaya çıkmış taze teknolojik bilgi
- Teknolojinin bir yaşam hikayesi
- Teknoloji insanının ilgisini çekecek bütün olaylar
- Yeni teknolojileri öğrenme gereksinimi

3- Türkiye’de Mobil-Teknoloji

Sabit telefonun her an istenilen her yerden kullanılamaması, ayrıca sabit telefonlardaki kişiselleşme olanaklarının kısıtlılığı ve iletişim haricinde teknolojinin ve mobilizmin gelişmesinin getirdiği faydalar sayesinde cep telefonuna duyulan ilgi yüzdesi hızlı bir şekilde yükselmiştir. Bu miktar öyle artmıştır ki bunların analizini yaparken hem kişiye ait cep telefonları hem de var olan hanelere göre bir ayırım gerekliliği doğmuştur.

Yıllara göre cep telefonu sahiplik oranına bakıldığında, 2002 yılı cep telefonu adetleri bakımından oldukça büyük bir yükseliş göstermektedir (**Şekil 1**). Üstelik bu yılın ciddi bir ekonomik krize sahne olduğu da unutulmamalıdır. Tabii bu oran gözle görülür bir işlenebilir kaynağı da kullanıma sunmaktadır.

(Şekil 1)

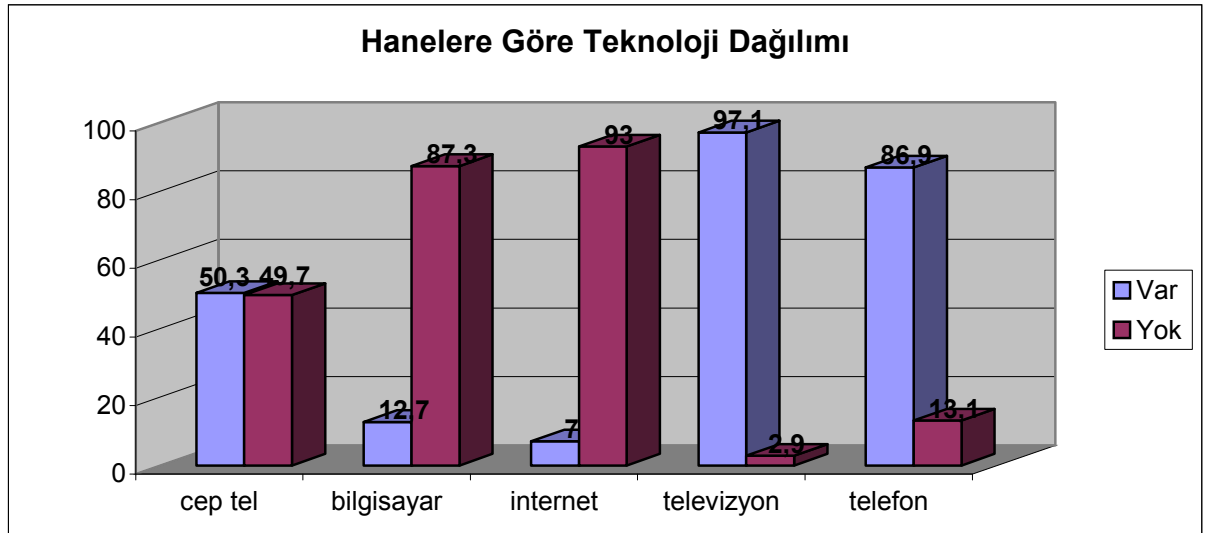
Cep Telefonunun sahiplik oranının hızlı yükselişi, mobil teknolojilerinin hızla gelişmesi ile doğru orantıdadır. Buna bağlı olarak ev içinde bulunan sabit telefonlardan daha önemli bir yer alması da yadsınamaz bir duruma gelmiştir (Şekil 2).

	2000	2001	2002
Sabit telefon	18.395.171	18.904.486	18.914.857
Cep Telefonu	14.970.000	18.229.000	24.500.000

Kaynak; Ekonomist 27-03 / 05 / 2003, sayı: 17 (Şekil 2)

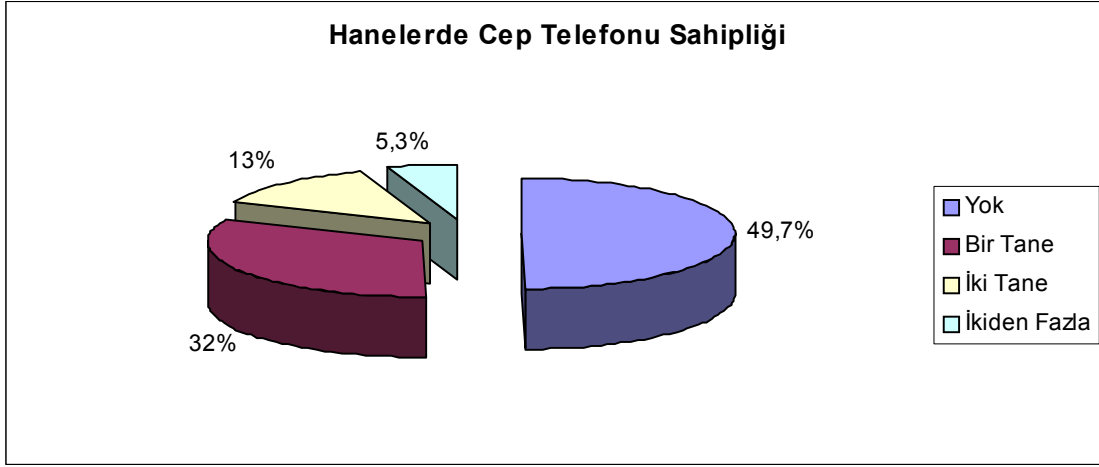
3.1. Hanelere Göre Cep Telefonu Dağılımı

Ülkemizde teknoloji gelişmiş ülkelere göre çok yüksek seviyede olmasa da belirli bir artış hızında ilerlemektedir. Hanelere göre sabit telefon ve televizyon dağılımını kenara ayırdığımızda cep telefonunun var olma yüzdesi gözle görülür bir değer sunmaktadır (Şekil 3).

(Şekil 3)

Her hangi bir cep telefonunun Türkiye’de kapısını çaldığımız her iki evden birinde bulunabileceği olması; cep telefonu ile sunulan hizmetlerden faydalanma yüzdesinin de yüksek olacağını göstermektedir (Şekil 4).

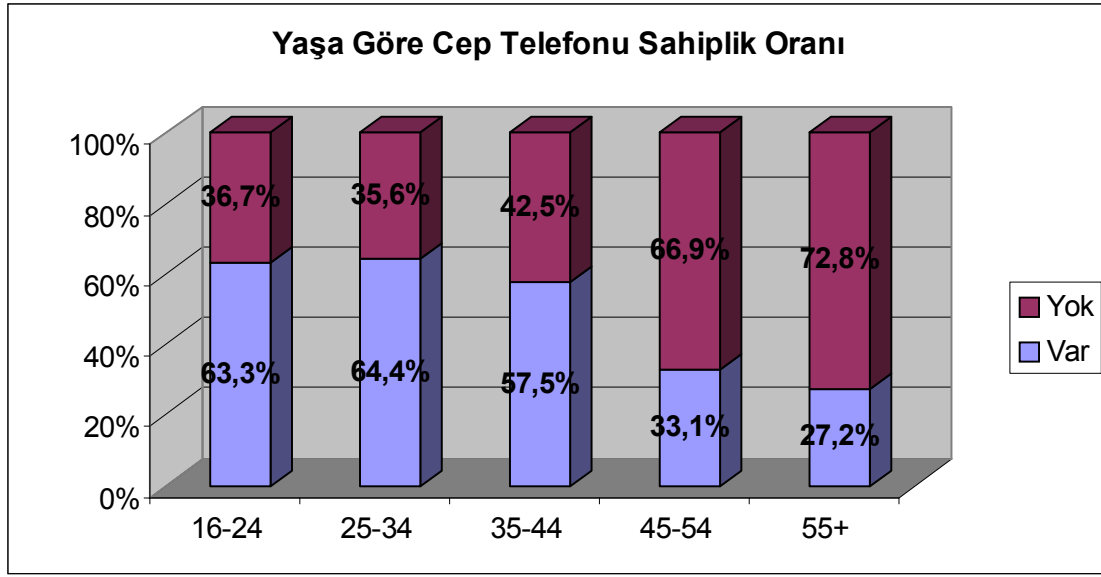

(Şekil 4)

Sadece cep telefonlarının ayrıntılı hane dağılımına baktığımızda ‘iki ve iki adetten fazla’ oranının 18,3% olduğu görülmektedir. Bu da hanelere göre dağılımda 50%’den fazla olan cep telefonu sahiplik oranında teknoloji ile ilgilenen genç ve yetişkin kuşağın etkileyici bir yüzdeye sahip olduğunu göstermektedir. Bu yüzdenin teknoloji ve teknolojiye yönelik haberlere daha fazla ilgi duyacağı da aşikardır.

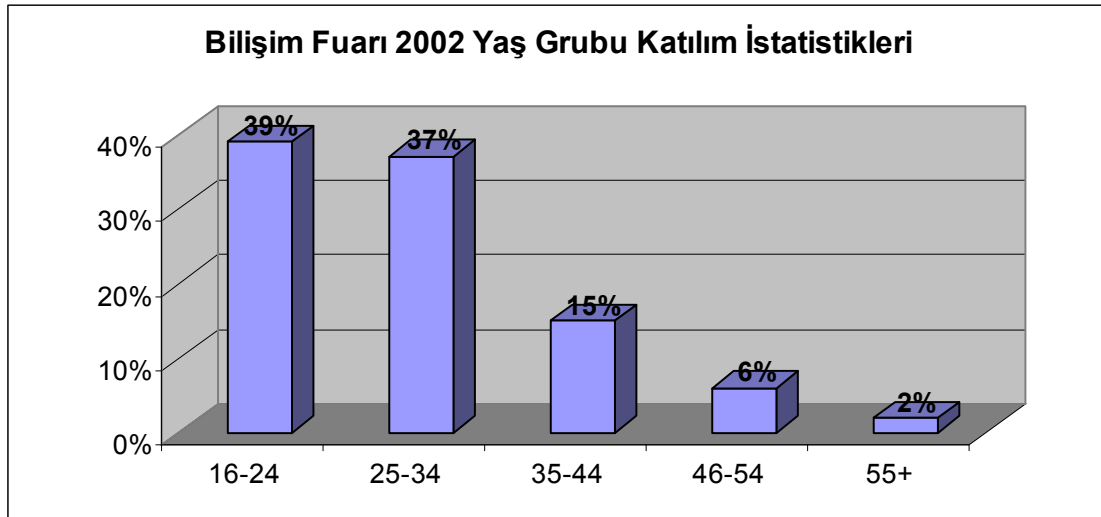
3.2. Yaşa Göre Cep Telefonu Sahiplik Oranı

Günümüzde cep telefonunun kullanılma yüzdesi; kendilerine ait özel bir iletişim kaynağına daha çok ilgi göstermesi, kişisel iletişim aracı ile her yerde ve her durumda kullanılabilmesi nedeni ile gençlerin ilgi odağındadır. Bizim hedef kitle olarak gösterdiğimiz ve teknoloji haberleri ile ilgilenmesi beklenen bu genç (16-24) ve yetişkin (25-34) kuşağın cep telefonu sahiplik oranlarının da yüksek çıkması cep telefonu ile sunulacak böyle bir hizmetin ne kadar başarılı sonuçlar vereceğinin de göstergesi olacaktır (Şekil 5).

(Şekil 5)

Sadece genç ve yetişkin kuşak değil, onları takip eden 35-44 yaş arası gruptaki cep telefon kullanım oranının da %55'in üstünde olması, cep telefonundan sunulacak olan teknolojik haberlere ilgi gösterecek başka bir grubun da gözden kaçırılmaması gerekliliğini göstermektedir.

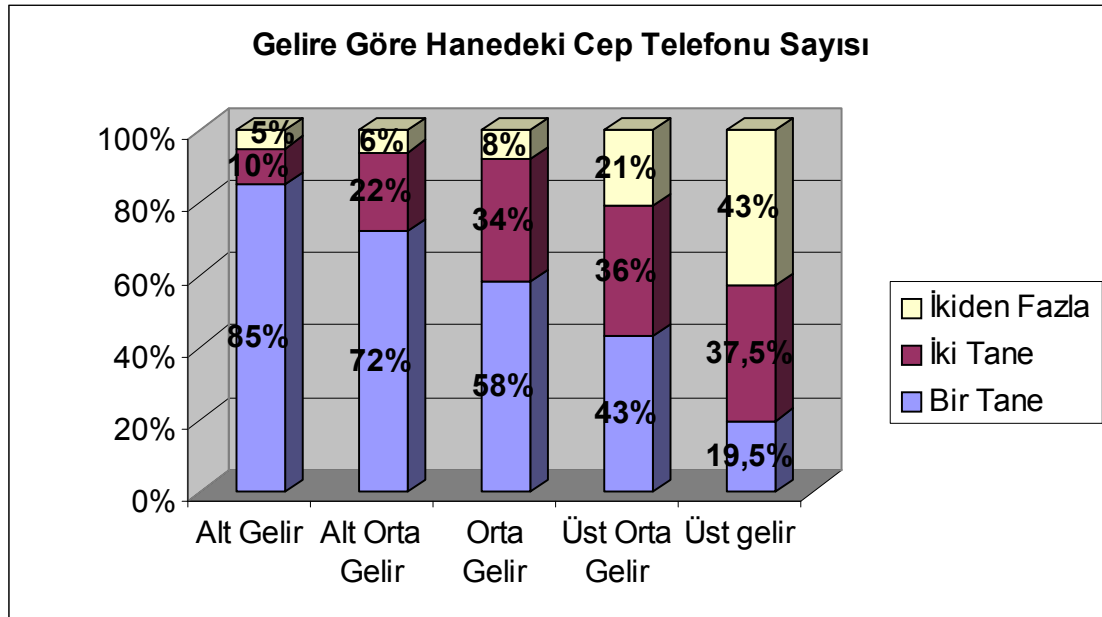

(Şekil 6)

Teknolojiye karşı ilgiyi doğru şekilde belirleyebilmek için, 2002 yılında yapılmış olan Bilişim Fuarı'na katılan kişilerin yaş yüzdelerine bakıldığında yine genç (16-24) ve yetişkin (25-34) kuşağın teknolojiye olan ilgisi göze çarpmaktadır. Bu açıdan bakıldığında hem cep telefonu sahip oranı hem teknolojiye ilgisi en fazla olan bu kitleler cep telefonuyla sunulacak olan teknolojik haber paketine de sıcak yaklaşacaktır.

3.3. Gelir Düzeyine Göre Cep Telefonu - Teknoloji Sahiplik Oranları

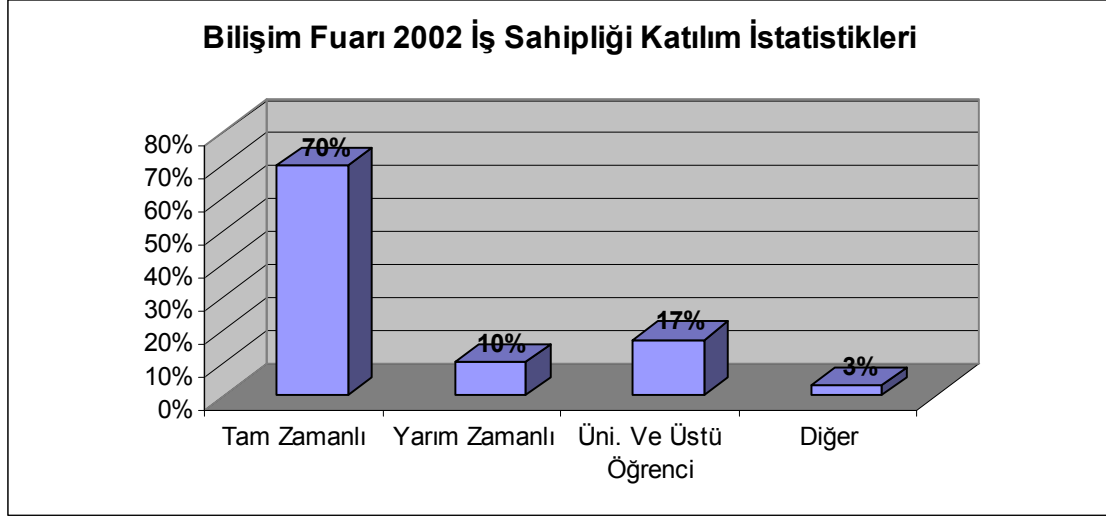
Cep telefonu olan hanelerde, cep telefonu sayısı gelire göre incelendiğinde; cep telefonu hizmetine erişebilen alt gelir grubunun %85'inde bir, %10'unda iki ve %5'inde ikiden fazla cep telefonu bulunurken; hizmeti kullanan en üst gelir grubunun %19,5'inin bir, %37,5'inin iki ve %43'ünün ikiden fazla cep telefonu bulunduğu görülmekte (**Şekil 7**).

(Şekil 7)

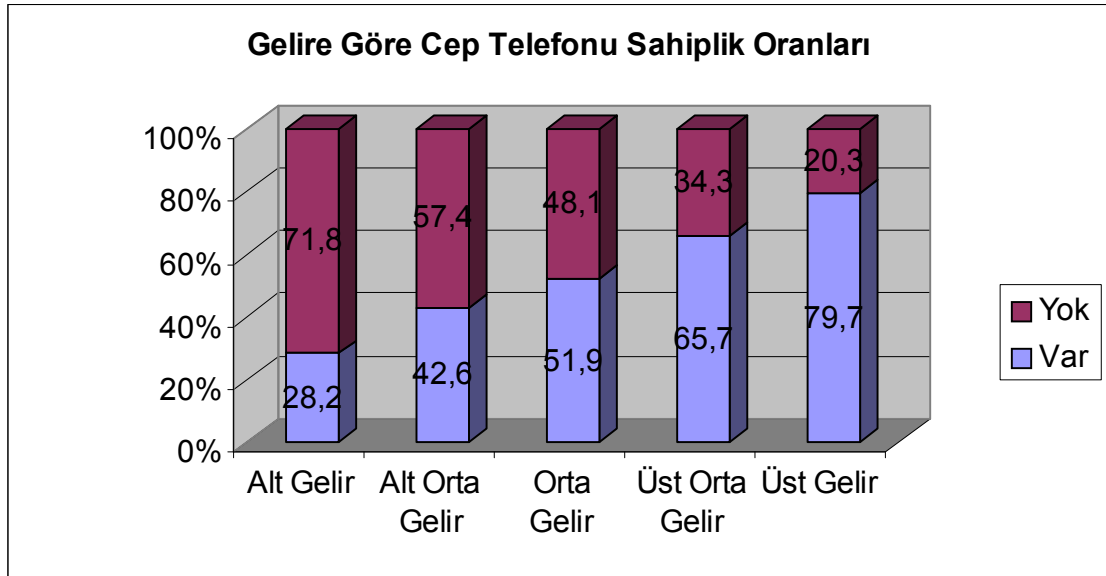
Gelire göre hanede bulunan cep telefonu miktarının sahiplik oranına bakıldığında üst gelir 79,7% ile en fazla cep telefonu kullanan kesim olurken alt gelir sadece 28,2%'de kalmakta (**Şekil 9**). Bilişim fuarına katılan ve İş sahipliğine göre ayrılan kişiler arasında teknoloji ile ilgilenen en fazla oranların 70% ile 'Tam zamanlı iş sahipliği' ve 17% ile 'Üni. Ve Üstü Öğrenciler' olduğu göz önüne alındığında ve bu bilginin yanı sıra ağırlıklı

olarak teknoloji ile ilgilenen ve bunu birden fazla telefon edinerek gösteren ‘Orta ve daha yukarı geliri’ topluluğun, teknolojiye yönelik her türlü haber içeren mobilize hizmetlere de sıcak bakacağını göstermektedir (Şekil 8).

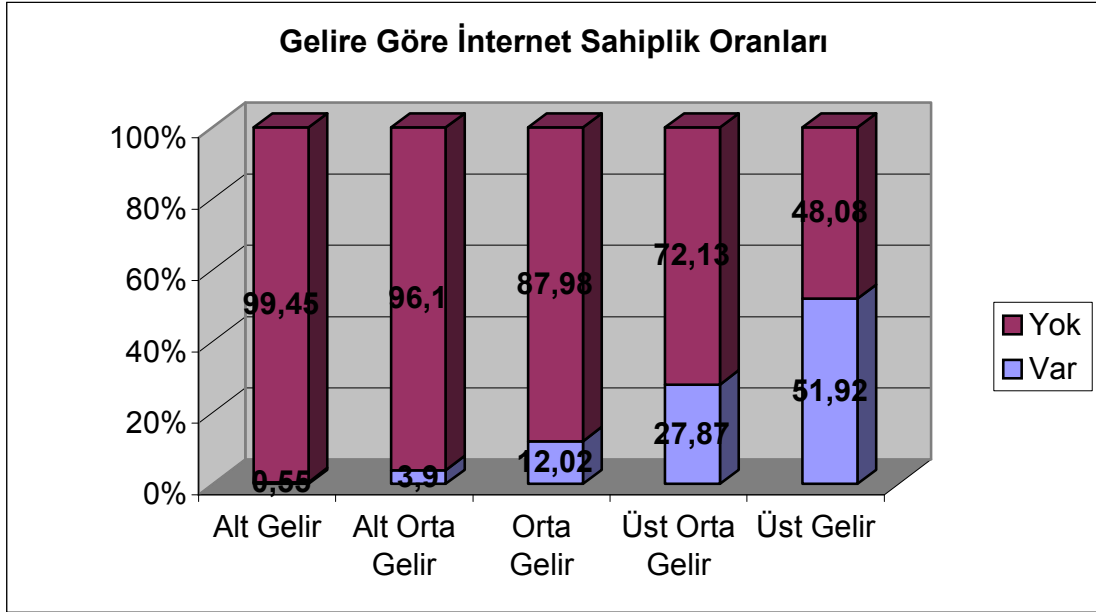
(Şekil 8)

Ayrıca gelir dağılımına göre cep telefonu sahiplik oranı da, yine orta gelir düzeyi ve daha yukarısının 50%'nin üstünde cep telefonuna sahip olduğunu gösteren veriler dikkate alındığında da, bu grubun teknolojiye daha fazla yatkınlık göstereceklerini de ifade etmektedir (Şekil 9).

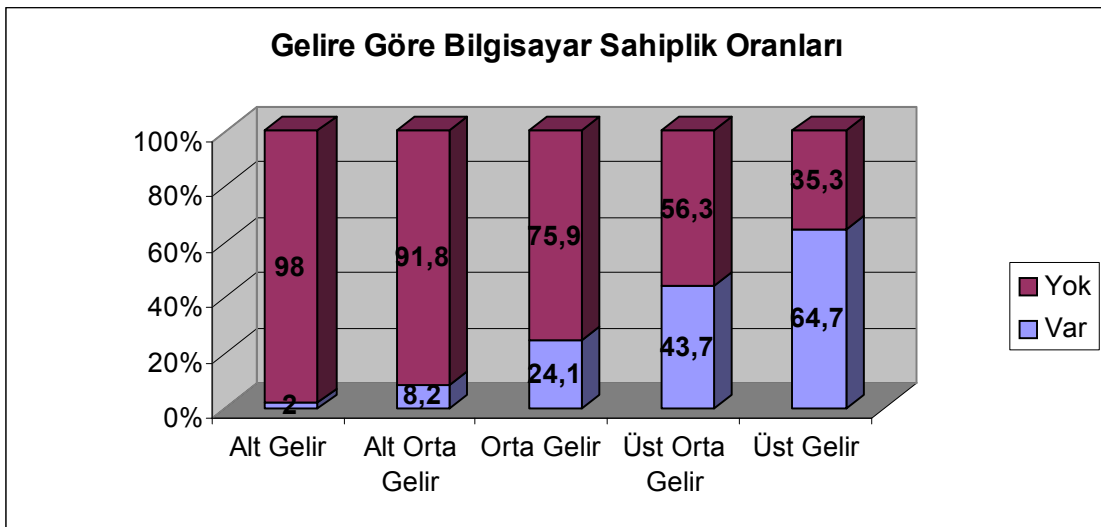

(Şekil 9)

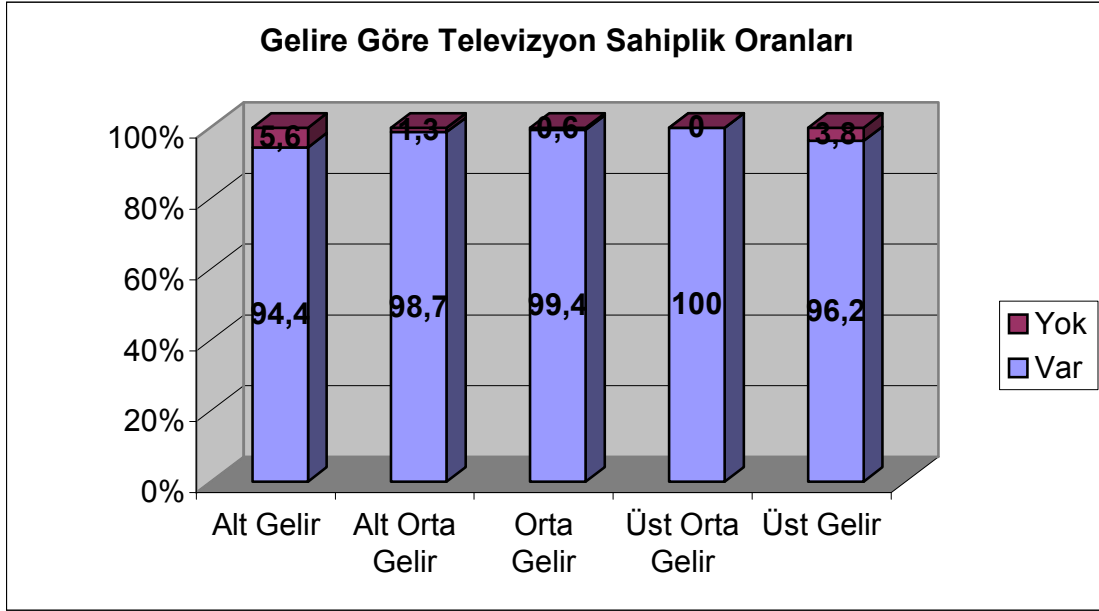
Teknolojik kavram içinde yer alan internet, bilgisayar ve televizyon sahiplik oranlarını incelediğimizde de; ki televizyonun artık hemen hemen her evde bulunduğunu kabul edersek; yine orta gelir ve üstünde teknolojinin bu kollarına dair bir yatkinlik kolaylıkla göze çarpmaktadır. Bu alanlara ilgi gösteren kitlelerin yine benzer oranda da cep telefonlarına sahip olmaları, sunulacak teknolojik haberlere de aynı oranda ilgi gösterebileceğini belirtmektedir (Şekil 10, 11, 12).

(Şekil 10)

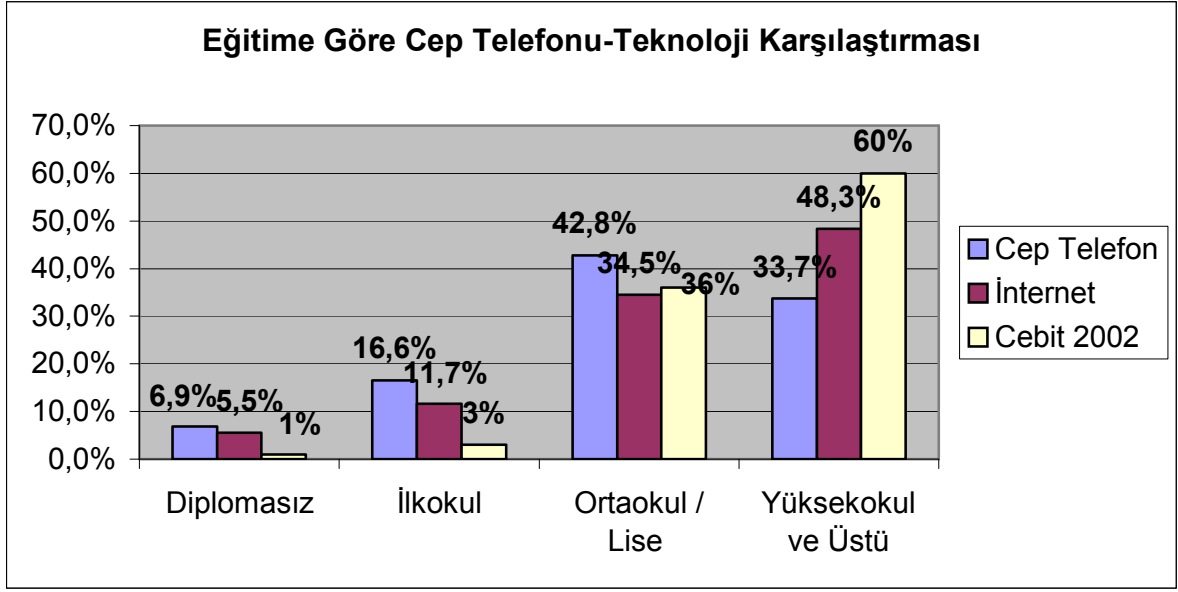
(Şekil 11)

(Şekil 12)

3.4. Eğitim Düzeyine Göre Cep Telefonu - Teknoloji Sahiplik Oranları

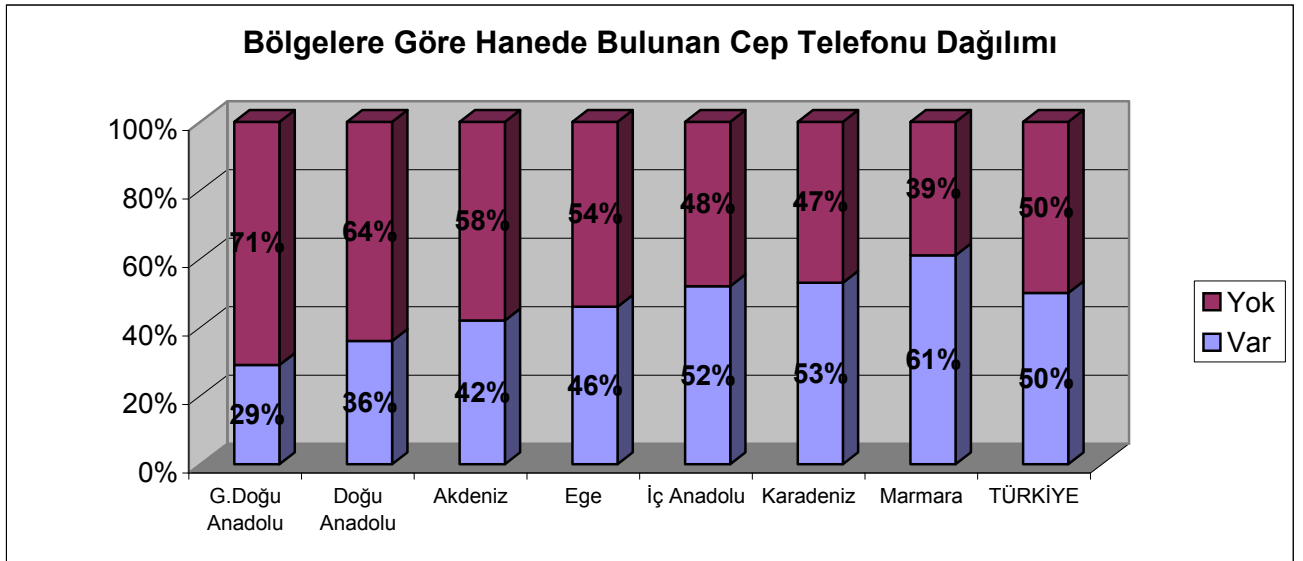
Eğitim düzeyinin yüksek olması, her zaman teknolojinin daha istekli ve daha faydalı kullanılabilmesi ile doğru orantıda olmuştur. Bu açıdan bakıldığında, 2002 yılında Cebit Bilişim Fuarı'na katılıp, internete de yoğun ilgisi olan yüksekokul ve daha üstü eğitim alan kişilerde, cep telefonu kullanım yüzdesi benzer oranda yükseklik göstermektedir. Bu da teknoloji ile ilgili ve eğitim seviyesi yüksek olan düzeyin cep telefonundan teknoloji merkezli haber sunulan bir hizmete sıcak bakacağını da göstermekte. Yüksekokul ve daha üstü eğitim alan toplulukta 33,7% olan cep telefonu sahipliği yüzdesi, kişisel bağımsızlığını bir cep telefonu ile kazanmayı düşünen ortaokul/lise öğrencilerinde 42,8%'e kadar çıkmaktadır. Bu da "Teknoloji Haber" mantığını, teknoloji ile haşır neşir olan ve etkili seviyede cep telefonu kullanan genç nesil için daha etkili bir haber aracı haline getirmektedir (Şekil 13).

(şekil 13)

3.5. Bölgelere Göre Hanede Bulunan Cep Telefonu Dağılımı

Cep telefonu araştırması bölgelere göre yapıldığında 29% ile en düşük bölge G.Dođu Anadolu gözükürken, en yüksek görülen oranlar Marmara (61%) ve İç Anadolu (52%) Bölgeleri'nde görülmüştür. Bu da Türkiye'de teknolojinin can damarı sayılan Marmara ve ona yakın olan İç Anadolu Bölgesi'ndeki teknolojik ilginin yüksek olduğunu ve etkinleştirilecek bir "Teknolojik Haber" hizmetinin başarılı olabileceğini göstermektedir (şekil 14).

(şekil 14)

4. Sonuç

Bilgi ve iletişim teknolojileri sosyal yaşam içinde önemi giderek artan bir olgudur. Buna paralel olarak gelişen ve gelişmesini de hızla sürdüren mobil teknolojiler ise bir çok yeni hizmetleri de yanında getirmektedir.

Mobil çağının, geleceğini teknoloji ile birleşmemiş şekilde kurması düşünülemez. Her türlü teknolojik bilginin anında iletilmesi bu geleceğin oluşturulmasında kritik bir rol oynayacaktır. Cep telefonu üzerinden teknoloji haberlerinin iletilmesi bu anlamda önem kazanmaktadır. Bunun daha sağlıklı anlaşılması için;

- Türkiye’de cep telefonu kullanım oranının teknoloji kullanım oranı ile eşit seviyelerde yükselmesi,
- Yaşa göre cep telefonu kullanım oranının teknolojiye gösterilmekte olan ilgidaki yaş oranları ile benzer seviyelerde olması,
- Gelire göre teknolojik dağılımının, cep telefonu kullanımı oranlarına yakın olması gerçeği değerlendirildiğinde, sunulacak teknolojik haberlere, kitlelerin daha fazla ilgi göstermesinin sağlanması,
- Cep telefonu kullanım oranında görülen yüksek eğitim düzeyinin teknolojiye gösterilen ilgidaki eğitim seviyesine yakın oranda olması,

Gözden kaçırılmamalıdır.

Ancak dikkat edilmesi gereken bir durum, bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunum ve erişiminde yaşanmakta olan sayısal uçurum gerçeğinin, genel olarak dünyanın olduğu gibi Türkiye’nin de bir sorunu olduğudur. Özellikle bölgelere göre cep telefonu ve teknoloji kullanımında gözle görülür farklılıklar gösterilmesi teknolojik haberlerin bu bölgelere de daha etkili, değişik ve en önemlisi kısa yollarda sunulma tekniklerini de gerektirmektedir.

**Rapordaki rakamlar Tübitak’ın “Bilgi Teknolojileri Yaygınlık Kullanım Araştırması”’ndan alınmıştır.*